

Misia Európskej únie v oblasti zdravých oceánov, morí, pobrežných a vnútrozemských vôd

„Morská hviezdica 2030“

Do roku 2030 chceme naplno spoznať, zregenerovať a chrániť oceány, moria a sladkovodné zdroje.

Neoddeliteľnou súčasťou 9. rámcového programu EÚ pre výskum a inovácie, Horizon Europe (2021-2027), budú **európske výskumno-inovačné misie**.

Ich cieľom je dosiahnuť riešenia pre päť najväčších výziev, ktorým v súčasnosti čelí naša spoločnosť.

Prečo je potrebné chrániť vodu ako takú?

Hodnota oceánov, morí, pobrežných a vnútrozemských vôd je oveľa vyššia než len hospodárske prínosy, ktoré poskytujú. Sme súčasťou prírody a spoliehame na prírodné ekosystémy, ktoré nám poskytujú rôzne služby. Zároveň však majú naše aktivity priamy či nepriamy vplyv, ktorý pre tieto ekosystémy predstavujú možné nebezpečenstvo.

V súčasnosti sa nachádza celý kolobeh vody pod nesmiernym tlakom. **Desaťročia neuváženého znečisťovania a poškodzovania vodných ekosystémov spôsobili ich vážnu degradáciu.** Klimatická zmena a okysľovanie oceánov tento tlak ešte znásobili a schopnosť oceánu regulovať podnebie je zásadne ohrozená. Pod tlakom sa nachádza aj živočíšna ríša. **V súčasnosti hrozí vyhynutie viac ako 8 miliónom druhov morských a suchozemských živočíchov.**

Voda je prírodným bohatstvom našej planéty, preto musí byť jej ochrana, a teda regenerácia jej kvality a dostatočného množstva, považovaná za prioritu. Máme možnosť, ba priam povinnosť, chrániť ju. Preto tak musíme konať v záujme samotnej prírody, ako aj v záujme nášho blaha a budúcej prosperity. **Je to jedna z našich najdôležitejších úloh dnešných čias.**

Čo sú misie?

Základom pôsobenia misií je **riešenie najpálčivejších problémov**, ktorým v súčasnosti čelí ako európska spoločnosť, tak aj celý svet.

Samotná misia predstavuje portfólio interdisciplinárnych činností a projektov. Zameriava sa na **dosiahnutie ambiciózneho, inšpiratívneho a merateľného cieľa** v stanovenej lehote, ktorý má konkrétny a hmatateľný vplyv na spoločnosť a tvorbu politik.

Misie si stanovujú **realistické ciele a snažia sa mobilizovať zdroje a prepájať činnosti** medzi rôznymi odbormi a typmi výskumu a inovácií. Misia je spôsob, ako prepojiť početné iniciatívy, projekty a ďalšie činnosti do jedného rámca sledujúceho spoločný cieľ.

Misia je tiež nástrojom, ako **lepšie zosúladiť európske, národné a súkromné investície do výskumu**, čo je jedným z cieľov Európskeho výskumného priestoru (ERA).

Každá misia má svoju **misijnú radu (Mission Board)**, zloženú z **15 špičkových expertov a vedcov z celej Európy**. Ich úlohou je identifikovať jednu alebo viac konkrétnych misií a vytvoriť ich koncepciu v podobe súboru akcií a odporúčaní. Pri svojej práci sa opierajú aj o svoje **poradné orgány (Mission Assembly)**, združujúce ďalších popredných odborníkov v danej oblasti. Okrem toho Európska komisia zapája do procesu navrhovania, monitorovania a hodnotenia jednotlivých misií samotných občanov EÚ.

Misia: Morská hviezdica 2030

Oceány, moria, pobrežné a vnútrozemské vody tvoria spoločný systém, ktorý pokrýva približne 75% našej planéty a na ktorom **závisia všetky formy života na Zemi**.

Všetka pitná voda, polovica z objemu kyslíka vyrábaného našou planétou a približne 1/6 živočíšnych bielkovín, ktoré konzumujeme, pochádza z oceánov a ostatných vodných zdrojov.

Oceány, moria, pobrežné a vnútrozemské vody ovplyvňujú podnebie a počasie. Vstrebávajú, uskladňujú a premiestňujú teplo vysielané slnkom. V nich žijúce organizmy využívajú slnečné žiarenie k premene anorganického uhlíka na biologický materiál. V neposlednom rade sú aj nenahraditeľnou **svetovou zásobárňou uhlíka** a pohlcovaním emisií oxidu uhličitého **prispievajú k čistiacim procesom našej atmosféry** a zmierňujú následky globálneho otepľovania. Štúdie ukazujú, že od priemyselnej revolúcie, počas obdobia 1971 – 2010, pohltili oceány a vody 26% oxidu uhličitého vyprodukovaného človekom a približne 93% nadbytočného tepla spôsobeného globálnym otepľovaním.

Sú tiež **domovom tej najbohatšej rozmanitosti živých druhov na Zemi**. Poskytujú nám mnohé cenné suroviny a služby. Sú využívané ako **zdroj obnoviteľnej energie, nových liečív, množstva surovín** a poskytujú nám benefity spojené s oddychom, kultúrou, turizmom, obchodom a transportom. Viac ako 40% európskej populácie žije v pobrežných zónach, kde sú morské a sladkovodné ekosystémy prepojené s miestnou identitou, kultúrou a pocitom spolupatričnosti.

Misia s názvom „Morská hviezdica 2030“ je spôsobom, ako v spoločnosti zvýšiť povedomie o dôležitosti všetkých vodných zdrojov a pomôcť nájsť a uplatňovať riešenia našich súčasných výziev a problémov v tejto oblasti.

Mission Starfish 2030: Restore our Ocean and Waters

Ciele misie

Podobne ako telo hviezdoviek (známych ako morské hviezdice), ktoré má tvar päťramennej hviezdy, tak aj **misia Morská hviezdica 2030 má päť základných cieľov**:

1. **Získavanie a šírenie vedomosti**, vytvorenie pocitu zodpovednosti a emočného puta medzi ľuďmi a vodnými zdrojmi,
2. **Regenerácia** poškodených morských a sladkovodných ekosystémov,
3. **Radikálne zníženie znečistenia**, vrátane plastového znečistenia,
4. **Dekarbonizácia** oceánov a vôd,
5. Vytvorenie **nového modelu riadenia a využívania** vodných zdrojov.

Misia definuje úlohy a merateľné ukazovatele pre svoje všetky ciele, so zámerom monitorovať a vyhodnocovať jej pokrok v čase, ako aj napredovanie misie ako celku.

Zapojte sa aj Vy a prispejte k napĺňaniu cieľov misie!

Kontaktné body:

Zástupkyňa SR v misijnej skupine:

(Member States' subgroup on healthy oceans and waters)

Ing. Yveta Velísková, PhD.

veliskova@uh.savba.sk

Informácie a možnosti zapojenia: [Styčná kancelária SR pre výskum a vývoj v Bruseli](#)
[ERA Portál Slovensko](#)

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky fond regionálneho rozvoja
OP Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VEDY,
VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Investícia do Vašej budúcnosti. Projekt SK4ERA je spolufinancovaný Európskou úniou.

